

Maaseutubarometri 2020

Tutkimusraportti osa 2

Hilkka Vihinen ja Ulla Ovaska
(Luonnonvarakeskus)

Maaseutupolitiikka.fi
Landsbygdspolitik.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Maaseutubarometrin toteutus

- ❖ Maaseutubarometri on Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) / maa- ja metsätalousministeriön tilaama tutkimus.
- ❖ Se on Luonnonvarakeskuksen (Luke) laatima ja tulkitsema.
- ❖ Se on järjestyksessään neljäs Maaseutubarometri: on jatkumoa vuoden 2013 (julkaistu 2014) Maaseutubarometrille ja vuosien 2011 ja 2009 Maamerkit-barometreille.
- ❖ Tutkimus on toteutettu nyt ensimmäistä kertaa myös ruotsinkielisenä.
- ❖ Se antaa tilastollisesti edustavan otoksen Suomen kansasta
- ❖ Taloustutkimus Oy on kerännyt vastaukset nettikyselyinä ja puhelininformoituna kyselyinä seuraavina ajankohtina:
  - Kansalaiset, nuoret kaupunkilaiset: 29.1.-7.2.2020
  - Päättäjryhmät: 3.2.-24.2.2020
  - Ruotsinkielinen väestö: 14.2.- 4.3.2020

Maaseutubarometrin kohderyhmät

Maaseutubarometrin eri kohderyhmät ja vastaajamäärät:

- 🌐 Suomen kansalaiset (15–79-vuotiaat Suomen kansalaiset); 1788 vastaajaa
- 🌐 Nuoret kaupunkilaiset (kaupungeissa asuva nuoret kansalaiset, 15–29-vuotiaat); 294 vastaajaa
- 🌐 Ruotsinkielinen väestö (15–79-vuotiaat ruotsia äidinkielenään puhuvat kansalaiset); 579 vastaajaa
- 🌐 Yrityspäätäjät (yritysten toimitusjohtajat, kehitysjohtajat, talousjohtajat ja muut vastaavassa asemassa olevat (teollisuus, rakentaminen, kauppa ja palvelut)); 280 vastaajaa
- 🌐 Julkisen sektorin päättäjät (kansanedustajat, kaupungin-/kunnanjohtajat ja -valtuuston puheenjohtajat, maakuntajohtajat ja valtuutetut, europarlamentaarikot); 237 vastaajaa
- 🌐 Median edustajat (päätoimittajat, uutispäälliköt, aluetoimittajat, toimituspäälliköt, politiikan toimittajat, toimittajat (lehdet, tv, radio)); 68 vastaajaa
- 🌐 Maaseutuasiantuntijat (maaseutuaiheita työkseen seuraavat ja niiden parissa toimivat asiantuntijat, tutkijat, virkahenkilöt, kolmannen sektorin toimijat); 121 vastaajaa

Etäyrittäjyys kiinnostaa

Kansalaisista 34 prosenttia on kiinnostunut monipaikkaisesta yrittäjyydestä, joka linkittyy maaseutuun.

Yrittäjyys ja elinkeinot/ Maaseutubarometri 2020

Maaseudulla nähdään runsaasti liiketoimintamahdollisuuksia

- 🎨 Tätä mieltä ovat etenkin päättäjät, asiantuntijat sekä yritysten ja median edustajat.
- 🎨 Näissä vastaajaryhmissä maaseudun elinkeinojen tulevaisuus nähdään nimenomaan palveluissa ja biotaloudessa.
- 🎨 Kaivosteollisuuden näkymiä ei pidetä enää erityisen lupaavina maaseudun kannalta, mikä on selvä muutos edelliseen barometriin nähden (2013).
- 🎨 Kasvavien ilmasto- ja ekotehokkuusvaatimuksien uskotaan luovan uusia liiketoimintamahdollisuuksia etenkin yrittäjien keskuudessa.

Palvelut nousussa, kauppa laskussa

- 🎯 Liiketoimintamahdollisuuksien kärjessä ovat muun muassa
  - 🎯 elämys- ja virkistyspalvelut,
  - 🎯 uusiutuvan energian tuotanto,
  - 🎯 hyvinvointi,
  - 🎯 lähiruoka ja
  - 🎯 matkailu.
- 🎯 Vähiten mahdollisuuksia nähdään kaupan alalla, etenkin perinteisissä kivijalkamyymälöissä.
- 🎯 Myöskään valmistavan teollisuuden ja tavanomaisen maataloustuotannon ei nähdä vahvistuvan, mutta luomutuotantoon uskotaan.
- 🎯 Alkutuotannon toimialoista metsäteollisuuden liiketoimintamahdollisuudet maaseudulla nähdään lupaavimmiksi.

Asiantuntijat myönteisimpiä elinkeinojen näkymien suhteen – yrittäjät kriittisimpiä

- 🎨 Päättäjien, yritysten edustajien, median ja asiantuntijoiden usko kaivostoimintaan ja hoivapalveluihin on hiipunut.
- 🎨 Elämys- ja virkistyspalvelujen, hyvinvointipalvelujen, matkailun sekä luovien alojen ja kulttuurin liiketoimintamahdollisuuksien kehittymiseen uskotaan päättäjien ja asiantuntijoiden keskuudessa aiempaa voimakkaammin.
- 🎨 Yrittäjien usko metsätalouteen on vahvistunut aiemmasta.
- 🎨 Yritysvastaajien oma asuinpaikka ei juurikaan vaikuta näkemyksiin.
- 🎨 Maaseudun elinkeinot ja yrittäjäys ovat vieraita asioita 20 prosentille nuorista kaupunkilaisista.
- 🎨 Maaseudun tuotteiden ja palvelujen saatavuutta pidetään huonona kaikissa vastaajaryhmissä.

Maaseutuyrittäjyyden houkuttavuus?

- Kaksi kolmasosaa (67 prosenttia) ruotsinkielisestä väestöstä voisi harkita monipaikkaista etäyrittäjyyttä, josta osa voisi tapahtua maaseudulla.
- Kaikkien kansalaisten keskuudessa tällainen kiinnostus on selvästi vähäisempää (34 prosenttia).
- Myös nuoria kaupunkilaisia tämä kiinnostaa vaihtoehtona (50 prosenttia).
- Maaseutuyrittäjyyden ei katsota eroavan olennaisesti muusta yrittäjyydestä, kannattavuus on yhtä lailla ratkaisevaa, mutta yhteiskunnallisille yrityksille (voittoa tuottamattomat) nähdään maaseudulla hyvät edellytykset.

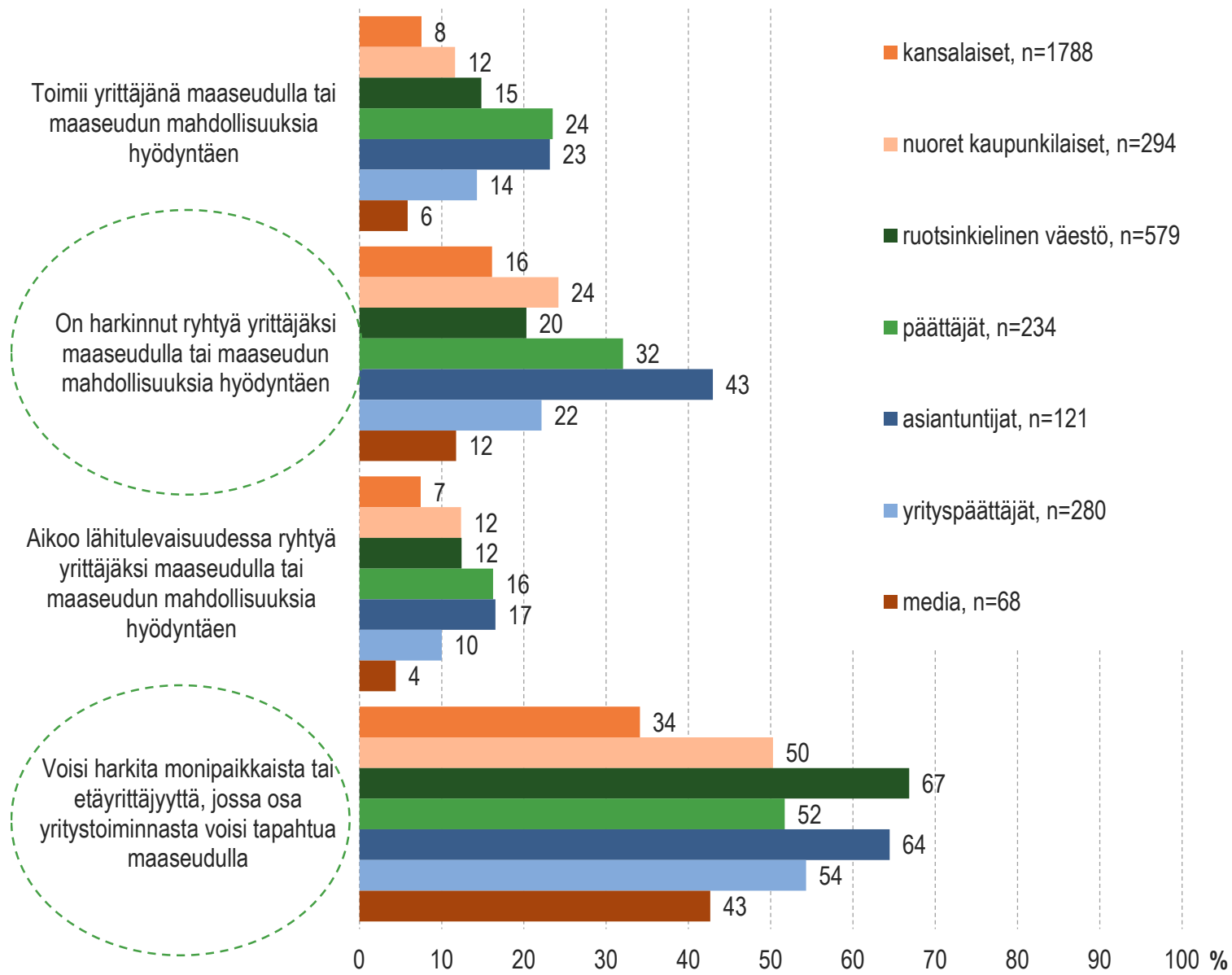

Yrittäjyys maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen

Monipaikkainen tai etäyrittäjyys maaseudulla kiinnostaa yllättävän monia suomalaisia.

Asiantuntijoissa on suurin osuus yrittäjäksi maaseudulla tai maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen harkinneita.

Kaavassa palkit kertovat prosentiosuudesta kyseisessä vastaajaryhmässä.

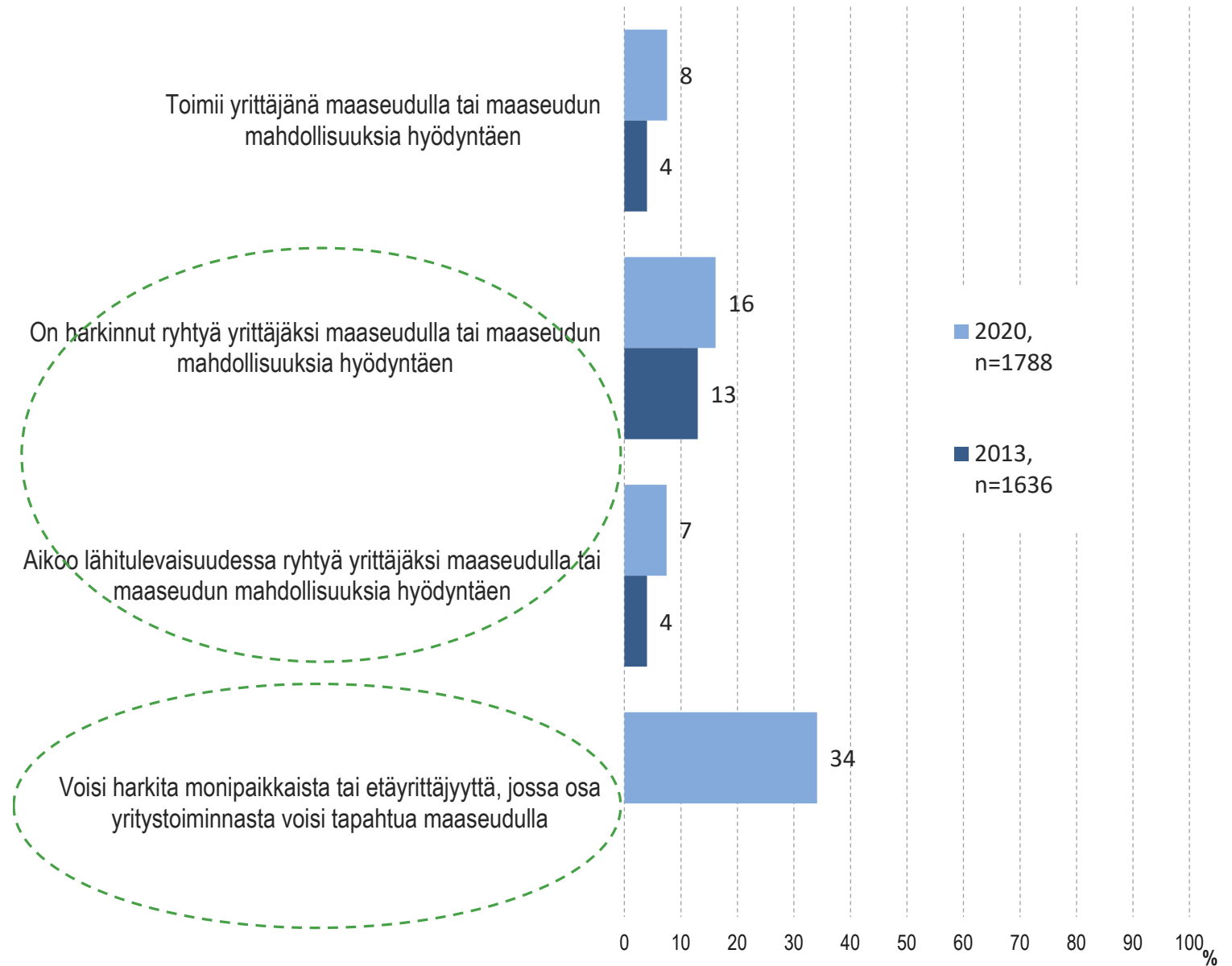

Muutos ajassa: Yrittäjyys maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen – vastaaja- ryhmä kansalaiset

Aiempaa suurempi osuus (%) kansalaista näkee yrittäjyyden maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen vaihtoehtona itselleen. Muutos on kuitenkin vaatimaton.

Monipaikkainen, maaseutuun liittyvä yrittäjyys kiinnosta kolmasosaa vastaajista.

Kaavio näyttää prosenttiosuudet vastaajaryhmässä kansalaiset.

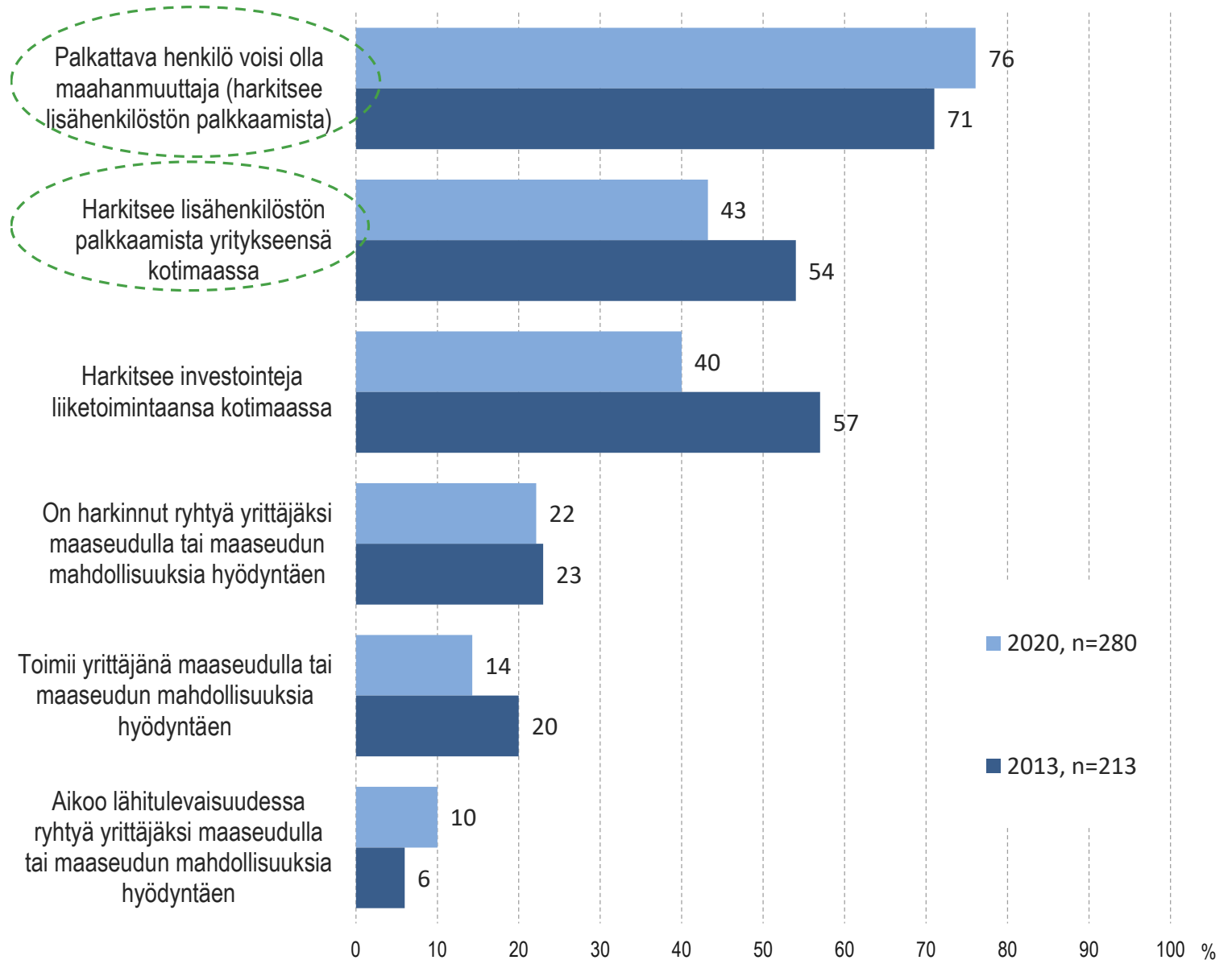

Muutos ajassa: Yrittäjyys maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen – yrityspäätäjät

Yhä useampi lisätyövoimaa harkitseva yrityspäätäjä voisi palkata maahanmuuttajan.

Lisähenkilöstön palkkaaminen ja investointien harkitseminen kotimaassa on kuitenkin aiempaa vähäisempää.

Kaavio näyttää prosenttiosuudet vastaajaryhmässä yrityspäätäjät.

Mitä odotetaan politiikalta?

Yrittäjyys ja elinkeinot/ Maaseutubarometri 2020

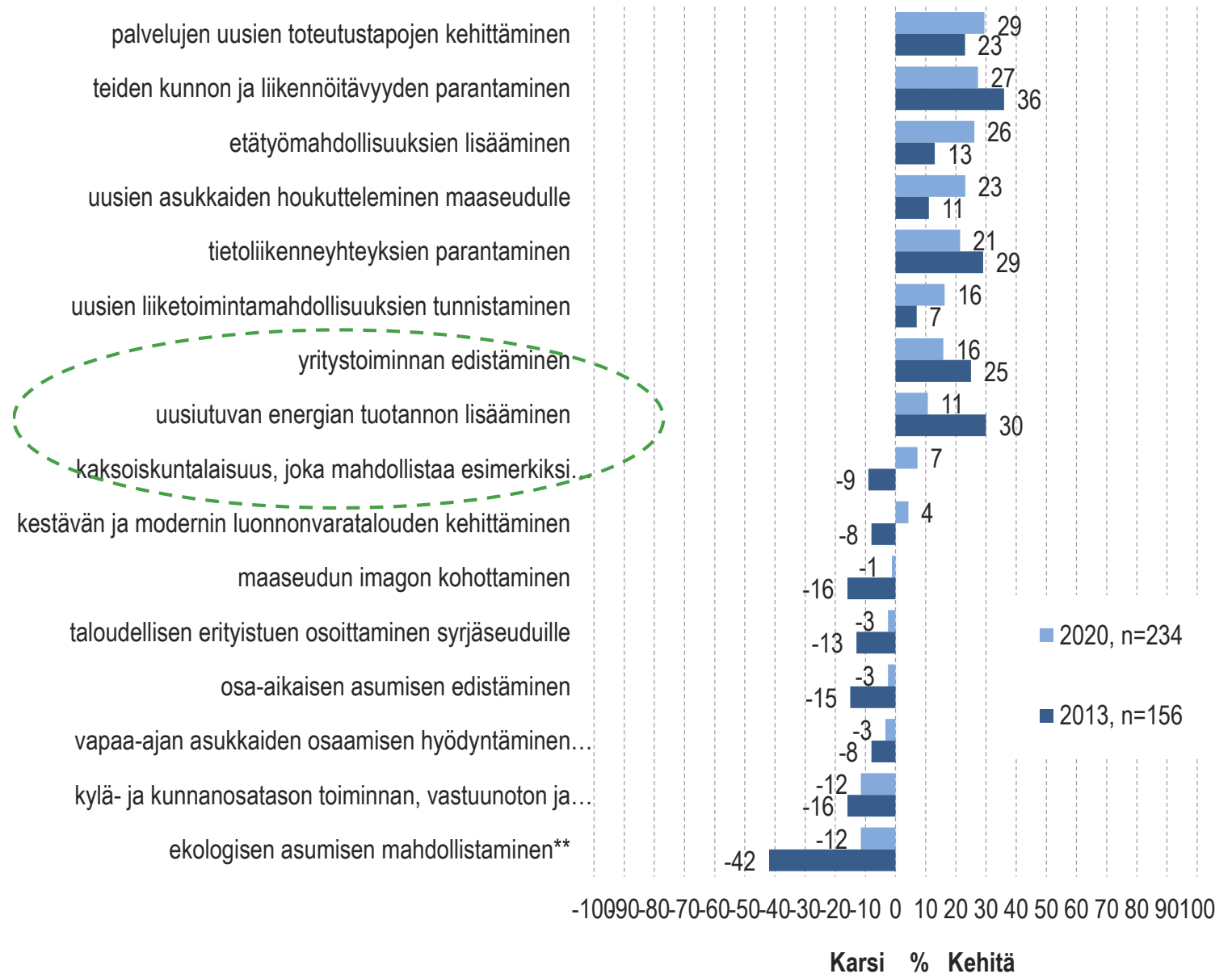

Kehitä ja karsi:

”Missä ovat polttavimmat kehittämistarpeet maaseutuun liittyen? – päättäjät

Päättäjille tärkeintä on infra, palvelujen uusien toteutustapojen kehittäminen, uusien asukkaiden houkuttelevuus maaseudulle, teiden kunnon ja liikennöitävyyden parantaminen sekä etätyömahdollisuuksien lisääminen. Päättäjät eivät pidä yritystoiminnan edistämistä ja uusiutuvan energian tuotannon lisäämistä yhtä tärkeinä kuin 2013, sen sijaan etätyömahdollisuuksien lisäämistä ja kaksoiskuntalaisuutta pidetään aiempaa tärkeämpänä.

Kaavio näyttää prosenttiosuudet vastaajaryhmässä päättäjät.

Kehitä ja karsi

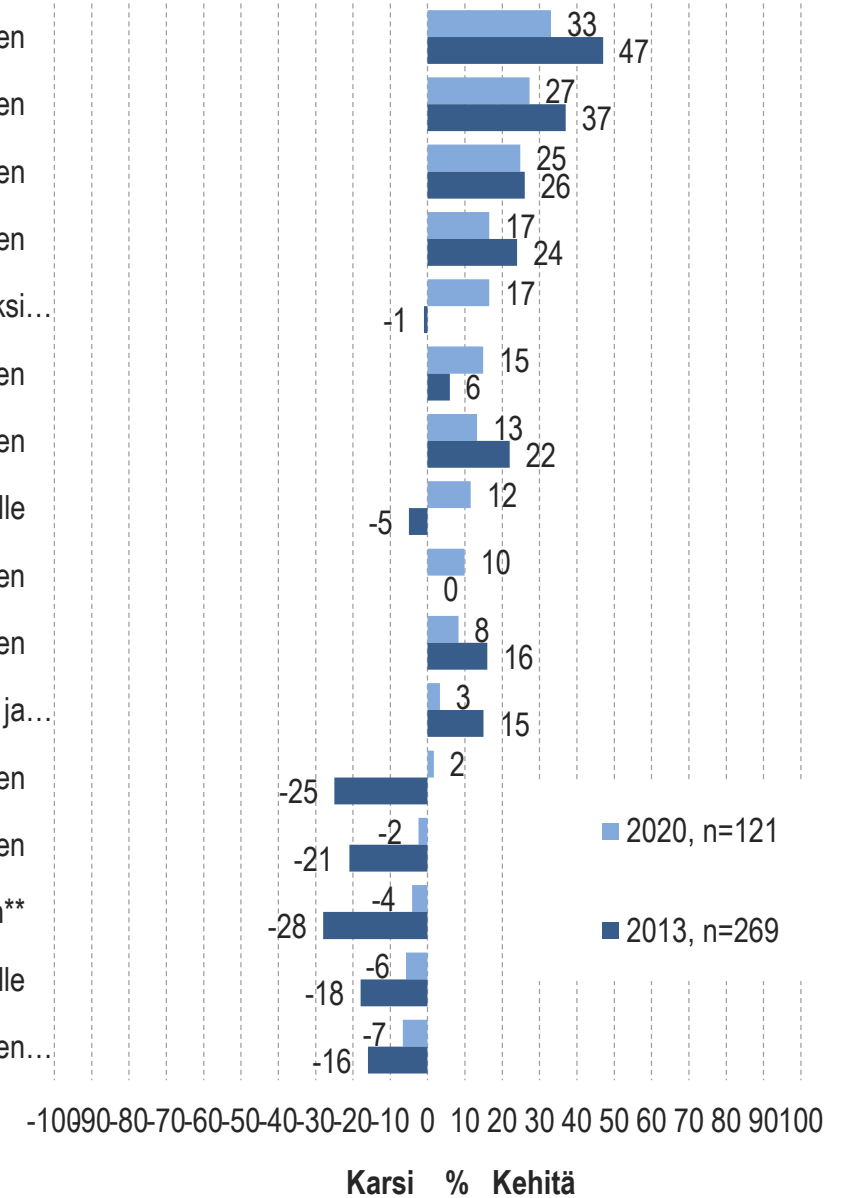
”Missä ovat polttavimmat kehittämistarpeet maaseutuun liittyen? – asiantuntijat

Asiantuntijat (%) näkevät tärkeänä palvelujen uusien toteutustapojen kehittämisen, tietoliikenneyhteyksien parantamisen, kaksoiskuntalaisuuden sekä teiden kunnan ja liikennöitävyyden parantamisen.

Asiantuntijat pitävät tietoliikenneyhteyksien parantamista päättäjiä tärkeämpänä, etätyömahdollisuuksia taas vähemmän tärkeänä kuin päättäjät

Asioiden tärkeysjärjestys lähes sama kuin 2013, ekologisen asumisen mahdollistaminen nähdään hieman aiempaa tärkeämpänä.

palvelujen uusien toteutustapojen kehittäminen
 tietoliikenneyhteyksien parantaminen
 teiden kunnan ja liikennöitävyyden parantaminen
 yritystoiminnan edistäminen
 kaksoiskuntalaisuus, joka mahdollistaa esimerkiksi...
 kestävän ja modernin luonnonvaratalouden kehittäminen
 uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistaminen
 uusien asukkaiden houkuttelevuus maaseudulle
 etätyömahdollisuuksien lisääminen
 uusiutuvan energian tuotannon lisääminen
 kylä- ja kunnanosaston toiminnan, vastuunoton ja...
 osa-aikaisen asumisen edistäminen
 maaseudun imagon kohottaminen
 ekologisen asumisen mahdollistaminen**
 taloudellisen erityistuen osoittaminen syrjäseuduille
 vapaa-ajan asukkaiden osaamisen hyödyntäminen...

Kehitä ja karsi

”Missä ovat polttavimmat kehittämistarpeet maaseutuun liittyen?

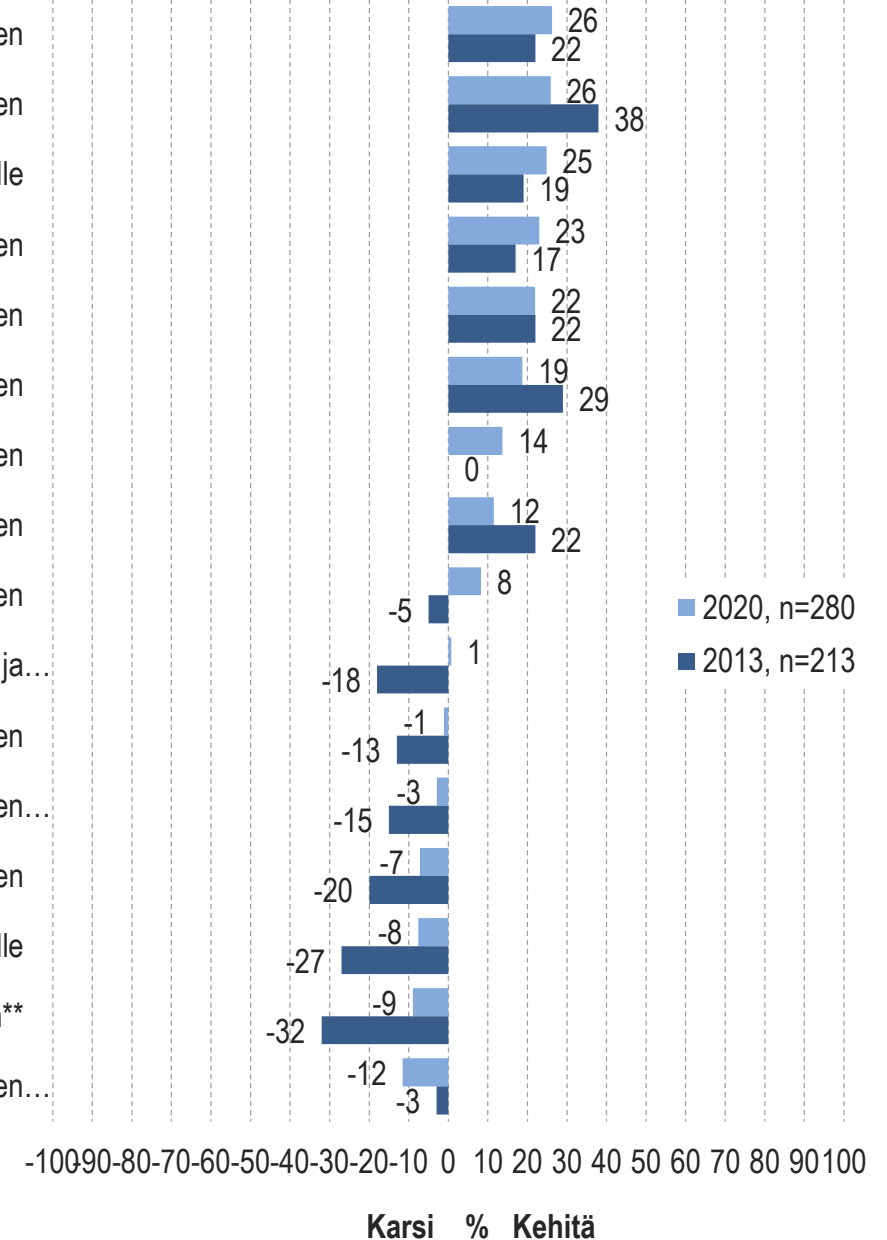
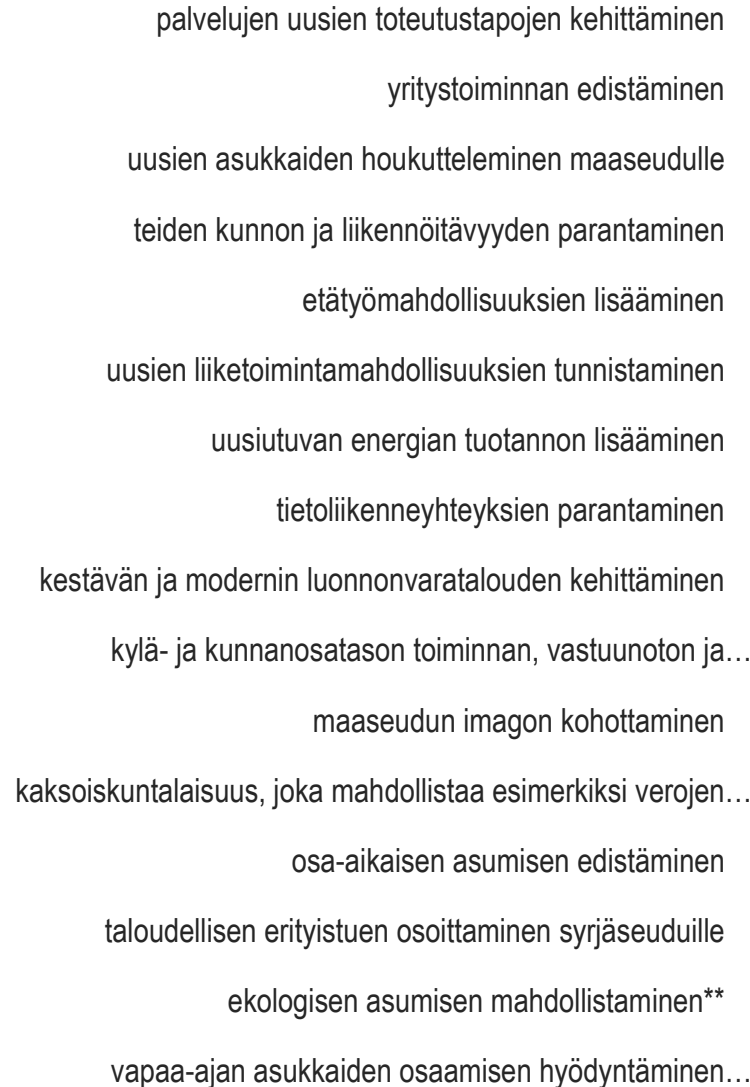
– yrityspäätäjät

Yrityspäätäjille tärkeimmäksi on uusien asukkaiden houkutteleminen maaseudulle. Yrityspäätäjät korostavat muita enemmän yritystoiminnan edistämistä, mutta tietoliikenneyhteyksien parantaminen ei ole kovin korkealla prioriteeteissa. Palvelujen uudet toteutumistavat ovat nousseet ykköseksi.

Tärkeäksi nähdään teiden kunnon ja liikennöitävyyden parantaminen sekä etätyömahdollisuuksien lisääminen.

Ekologinen asuminen on nousussa.

Kaavio näyttää prosenttiosuudet vastaajaryhmässä yrityspäätäjät.

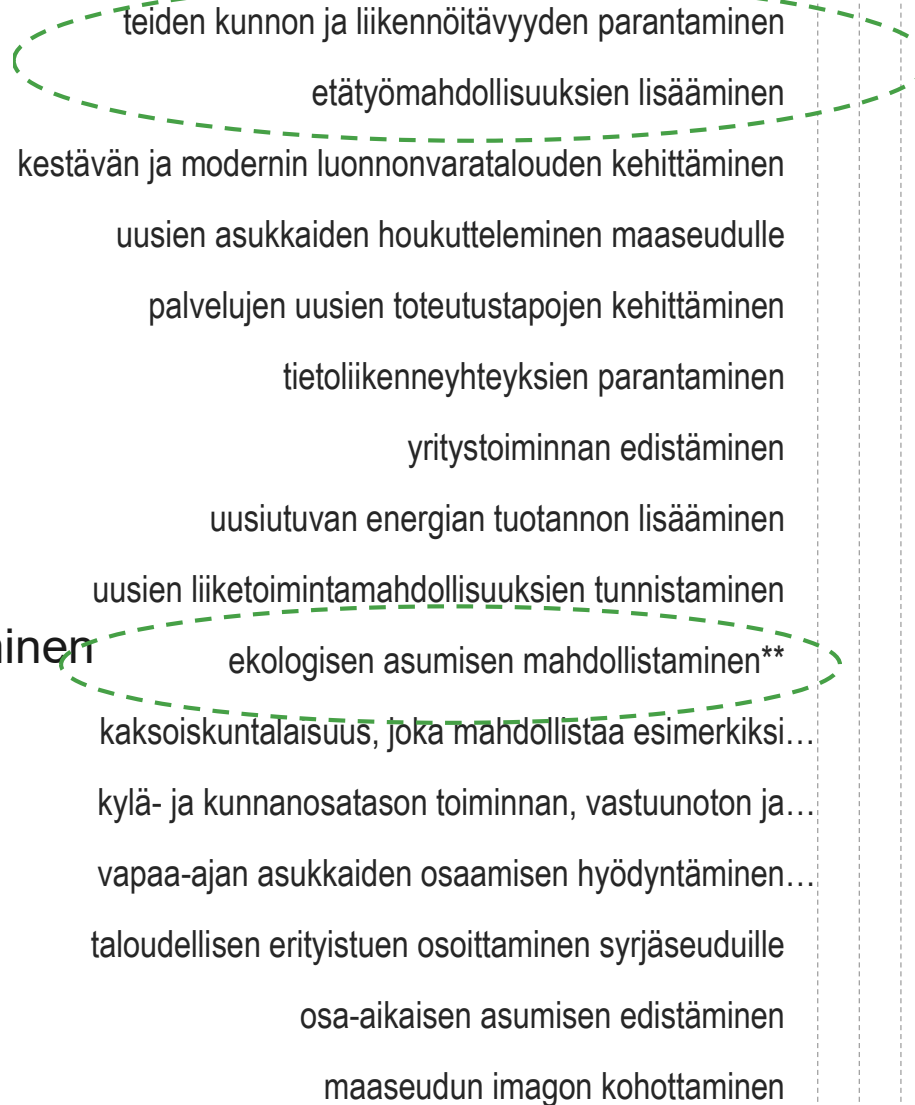

Kehitä ja karsi

”Missä ovat polttavimmat kehittämistarpeet maaseutuun liittyen? – media

Infra ja etätyömahdollisuuksien edistäminen median suosikkeja, ekologisen asumisen mahdollistaminen on selkeä nousija.

Kaavio näyttää prosenttiosuudet vastaajaryhmässä media.

-100 90 -80 -70 -60 -50 -40 -30 -20 -10 0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

Karsi % Kehitä

Mitä odotetaan politiikalta

- 🎨 Maaseudun yritystoiminnan mahdollisuuksia nähdään eniten kirjavassa palvelukentässä, yksittäistä ratkaisualaa (kuten kaivostoiminta) ei liputeta
- 🎨 Iso ongelma maaseudun tuotteille ja palveluille kaikkien mielestä on niiden huono tunnettuus
- 🎨 Innovatiivisten liiketoimintaideoiden käytännön testaamiseen kaivataan joustavaa kokeilurahaa
- 🎨 Kiinnostusta yrittämiseen maaseudulla jo ennen koronaa, yllättävän yleistä nuorten keskuudessa
- 🎨 Palvelujen uusien toteuttamistapojen löytäminen on ykköshaaste, infra on keskeinen myös elinkeinoille ja yrittäjyydelle
- 🎨 ”Musta joutsen” on ekologisen asumisen edistäminen.

Kiitos!

Hilkka Vihinen ja Ulla Ovaska
etunimi.sukunimi@luke.fi

